

gyenek meg mindent, hogy a genfi atom- és űrfegyverkezés-korlátozási tárgyalások megfelelő eredményekkel záruljanak az európai rakétatelepítések, a csapatok teljes kivonása, az atomkísérletek és űrfegyverkezés beszüntetése terén.

Kérünk minden államot, hogy kezdeményezze a katonai költségek befagyasztását, fokozatos csökkentését, ugyanezt a csapatlétszámokkal kapcsolatban, és a felszabaduló összegeket fordítsák a gazdasági és társadalmi élet fellendítésére, a szegény országok segítésére, a föld termékennyé tételére, nem pedig a pusztításra.

Egyesítsük akaratainkat minden jóhiszemű ember akaratával, közös cselekedettel érvük el, hogy a kardokból ekét kovácsoljanak, a béke és megértés uralkodjék a földön, mert csak békében élvezhetik az emberek az élet örömeit.

Bukarest, 1985. szeptember 16—18.

A romániai egyházak leszerelési és békeértekezlete

A BÉKE FÖLDÜNK ÉLETÉT JELENTI

Szeptember 16—18. között ülésezett Bukarestben a romániai egyházak III. leszerelési és békeértekezlete. A rendezők egy sokatmondó szimbolikus grafikát választottak az értekezlet jelvényéül: kék mezőben két fölfelé kitérő kéz, melyek közül a felszálló fehér galamb az olajággal jelképezi a magasratörő emberi békevágyat.

A leszerelési és békeértekezleten több mint háromezren vettek részt a hazai egyházak, nemzetközi vallásos szervezetek és külföldi egyházak képviselőiben. Köztük voltak: metropoliták, érsekek, püspökök, püspök-helyettesek, főgondnokok, teológiai intézetek rektorai és tanárai, egyházi tanácsosok, esperesek, az egyházi lapok szerkesztői, lelkészek, szerzetesek és apácák és más vezető egyházi személyek.

Egyházunk részéről részt vett dr. Kovács Lajos püspök, dr. Erdő János főjegyző, dr. Szabó Árpád teológiai tanár, Mikó Lőrinc egyházi tanácsos, Benedek Sándor, Kolcsár Sándor, Báró József és Gál Jenő esperesek.

Tizenkét külföldi országból és nyolc nemzetközi egyházi szervezet részéről mintegy 25-ön vettek részt az értekezleten. Egyházunk meghívottjaként eljött Diether Gehrman, az IARF főtájkára.

Az értekezletet a Bukarest szálloda konferencia-termeiben rendezték. Itt szállásolták el a résztvevőket is.

Az értekezlet főtémája: „A béke földünk életét jelenti“ volt.

A megnyitó rövid áhítattal kezdődött, mely után az elnöki asztalnál helyet foglalt dr. Iustin Moisescu, a Román Ortodox Egyház pátriárkája, és a hazai felekezetek vezetői, köztük dr. Kovács Lajos püspök.

Megnyitó beszédében dr. Iustin Moisescu pátriárka rámutatott arra, hogy a vallásos emberek és lelkészek milyen aggodalommal tekintik a fegyverkezési hajszára nyomán az utóbbi időben kialakult feszült nemzet-

közi helyzetet. Az emberiség nyomatékosan kifejezett békevágyára a nagyhatalmak újabb, a világűrben hadrendbe állítandó fegyverrendszerek előkészítésével válaszoltak. Egy nukleáris háború kitörésének veszélye így méginkább fokozódott. Az emberiséget a megsemmisítés fenyegeti. Ilyen körülmények között az emberiség kötelessége, hogy éljen a léthez való jogával. Az egyházaknak részt kell venniük minden olyan őszinte béketörekvés megvalósításában, mely az emberiség mai életét és jövőjét biztosítja. A romániai egyházak képviselői ezért a nemes célért tartják harmadik békeértekezletüket.

Az értekezlet főtémájáról előadást tartott dr. Nicolae Corneanu temesvári metropolita. Beszédében kihangsúlyozta, hogy az emberiség egyik legfőbb feladata ma a béke, az emberek és népek közötti bizalom, egyetértés és együttműködés megvédése. Az élet a legnagyobb érték, amit az ember Istentől kapott, melyet minden veszélytől meg kell óvnunk. Békevédelmi tevékenységünkkel csatlakozunk országunk és népünk nagy békemozgalmához, melynek kiváló képviselője Nicolae Ceaușescu államelnök. Természetesen az egyházak sajátos eszközökkel, vallásos hitük talajáról kiindulva vesznek részt hazánk minden olyan kezdeményezésében, mely az emberiség jövőjének védelmét szolgálja. Síkra szállunk a fegyverkezések ellen, a fokozatos és ellenőrzött leszerelés mellett, hogy az emberiség felszabaduljon fenyegetett helyzetéből. Legyen a béke az emberiség fejlődésének megszokott légköre. Új gazdasági és erkölcsi világrendre van szükségünk. Az egyházak feladata, hogy valóban békeségre törekvők legyenek és a kölcsönös megértés, segítségnyújtás és együttműködés szellemét ültessék át híveik szívébe és lelkébe. Így valósul meg az emberiség nagy vágya, a békés jövő.

Az előadás utáni plenáris üléseken a hazai és külföldi résztvevők felszólalásaikban egységesen kifejezésre juttatták őszinte békevágyukat és ismertették, hogyan járulnak hozzá a világban kibontakozó békemozgalom tevékenységének erősítéséhez.

Dr. Kovács Lajos püspök a plenáris ülésen tartott beszédében elmondta, hogy a Szocialista Demokrácia és Egység Frontja keretében az egyházak szorosan együttműködve eredményes tevékenységet fejtenek ki a béke ügyének védelmében. Egyházunk őszinte odaadással támogatja országunk elnökének minden olyan javaslatát, felhívását és kezdeményezését, melyek a fokozatos leszerelést, elsősorban a nukleáris leszerelést, és a nézeteltérések tárgyalásos megoldását szorgalmazzák. Az Unitárius Egyház, mint az IARF tagja részt vett a világszervezet elmúlt évi tokiói kongresszusán, melynek főtémája „Vallásos út a békéhez” volt. A kongresszus záróközleményében rámutattak arra, hogy a békének van egy belső lelki oldala: a lélek békéje; és egy külső megjelenési formája: béke a földön. A külső béke megvalósítását a belső béke oldaláról kell megközelítenünk. Másfél évtized múlva belépünk a 21. századba. Még az ezredforduló előtt a békés életet kell választanunk, mert felelősséggel tartozunk ezért az egész emberiségnek.

A plenáris ülésen beszédet mondott Diether Gehrman, a világszövetségünk főtitkára is, melyet a hallgatóság általános helyesléssel és meglelégedéssel fogadott.

Az első nap délutánján a résztvevők négy munkacsoportban dolgozták fel az értekezlet fő témájának egyes kérdéseit.

Az első munkacsoport, melyben egyházunkat dr. Kovács Lajos püspök és dr. Erdő János főjegyző képviselte, a következő témával foglalkozott: „Az egyházak felelőssége a béke, az emberek és népek közötti megértés ügyében”. A munkacsoportban felszólalt dr. Erdő János és ele-

mezte a Szocialista Demokrácia és Egység Frontja legújabb békefelhívását, melyet az európai és észak-amerikai kormányokhoz és népekhez intézett.

A második munkacsoport témája: „A romániai egyházak hozzájárulása hazánk és országunk elnöke, Nicolae Ceaușescu béke és leszerelési politikájának megvalósításához, mely elsősorban az európai és az egész világon történő nukleáris leszerelést szorgalmazza.“ A munkacsoportban részt vett Kolcsár Sándor és Gál Jenő esperes, valamint Mikó Lőrinc egyházi tanácsos. Kolcsár Sándor ismertette egyházunk pozitív álláspontját a népek közötti együttműködés és leszerelés kérdéséről.

A harmadik munkacsoport a következő kérdést elemezte: „Az egyházak tevékenysége egy új gazdasági világrend megvalósításáért.“ Részt vettek dr. Szabó Árpád teológiai tanár és Benedek Sándor esperes. Dr. Szabó Árpád a vallásos emberek növekvő felelősségéről beszélt a béke és az élet védelmével, valamint az új gazdasági világrend megvalósításával kapcsolatban.

A negyedik munkacsoportban a következő témát tárgyalták: „Az egyházak tevékenysége az európai enyhülés, együttműködés és biztonság megvalósításáért.“ A munkacsoportban egyházunkat Báró József esperes képviselte.

A munkacsoportok végül záródokumentumokban foglalták össze a témából adódó következtetéseket.

Az értekezlet második napján délután a Román Ortodox Pátriárkátus énekkara koncertet adott az értekezlet résztvevőinek.

Szeptember 18-án a déli órákban tartották az utolsó plenáris ülést, melyen Antonie Plămădeală, Erdély metropolitája mutatta be az elnökség által megfogalmazott konkluziókat.

Dr. Iustin Moiescu pátriárka rámutatott, hogy a 116 hazai és 25 külföldi felszólaló elmélyítette és minden részletében elemezte az értekezlet fő témáját. A feszült nemzetközi légkör, a háborús veszély ellenében áll Isten teremtő akarataival. A mai helyzetben az egyházaknak is minden alkalmat és lehetőséget meg kell ragadniuk, hogy fellépjenek a háború ellen. Összefogásra van szükség a különböző vallású, világnézeti és más-más filozófiai felfogást valló emberek között. Az értekezlet résztvevői felelősöknek érzik magukat a világbéke megtartásáért. Az egyházak ezen az értekezleten, csatlakozva a román nép legnemesebb törekvéseihez, elkötelezték magukat a béke megmentésére, az élet védelmére és az emberiség jövőjének biztosítására. Ugyanerről az akaratról tettek hitet a külföldi vendégek is.

Befejezésül dr. Iustin Moiescu pátriárka javaslatot tett a következő záródokumentumok elfogadására:

— Románia Szocialista Köztársaság egyházainak békefelhívása a világ egyházaival, minden keresztény és vallásos szervezethez.

— Az Egyesült Nemzetek Szervezetéhez intézett levél.

— Románia Szocialista Köztársaság egyházainak indítványa a Szocialista Demokrácia és Egység Frontja Országos Tanácsának.

— Távirat Nicolae Ceaușescu államelnöknek.

A résztvevők lelkes hangulatban elfogadták a záróokmányokat és ezzel a háromnapos békeértekezlet véget ért.

ROSTÁS DÉNES

AZ IMÁDSÁG

1. Istennel való tudatos lelki kapcsolatunk kifejezője az imádság. Az Istenre gondolás maga is imádságnak mondható. Az Istenről, ill. az Istenre irányuló imádságszerű gondolkodást meditációnak nevezzük.

Az imádság a vallás mozgató ereje. Első s legkezdetlegesebb formáját megelőzte az Istennek valamilyen formában való megérezése és a róla való gondolkodás. Aszerint, hogy ebben a félelmetes vagy a szerető, jóságos hatalom bontakozott ki erőteljesebben, az imádság is más-más tartalmat és célt kapott. Az előbbi esetben az imádság tartalma és célja a könyörgés, a kiengesztelés, a tetszés-megnyerés volt, az utóbbiban viszont a bizalom bontakozott ki, mely közeledésre, őszinte megnyilatkozásra indította a vallásos embert, s lelke vágyai kérésé formálódtak.

Az utóbbira meggyőző példa Jézus tanítása az Istenről és az imádságról. A názáreti próféta Istent „mennyei Atyánknak“ mondotta, szemben az ószövetségi „hatalmas Úrral“, aki haragra gerjed, megbünteti az atyák vétkeit a fiakban, aki félelmetes, akinek még a nevét sem szabad kiejteni. Jézus olyan Istenről beszél, akitől nem félnie kell az embernek, hanem iránta bizalmat éreznie. Tanítása nyomán eltűnnek a kiengesztelő áldozatok s a szeretet vallása és a bizalom imádsága születik meg. Az imádság gyermeki kérés lesz az Atyához: „Kérjétek és adatik nektek, keressetek és találtok, zörgessetek, és megnyitvatik nektek... Ha tehát ti gonosz létetekre tudtok jó ajándékot adni gyermekeiteknek, mennyivel inkább ad jókat a ti mennyei Atyátok azoknak, akik kérik tőle?“ (Mt 7,7—11).

Az imádságnak többféle formája van, melyek egyúttal a lelki fejlődés különböző fokozatait is képviselik. Ezek: a magán, a családi, a társas és a liturgiális vagy gyülekezeti ima.

2. Jézus a magán imádkozást emeli ki, maga is azt gyakorolta. „Te pedig amikor imádkozol, menj be a belső szobádba, és ajtódat bezárva imádkozzál Atyádhoz“ (Mt 6,6). Lukács evangéliuma ezt jegyzi fel: „Történt azokban a napokban, hogy kiment a hegyre imádkozni, és Istenhez imádkozva virrasztotta át az éjszakát“ (6,12). Nincs sehol említés arról, hogy Jézus a tanítványaival együtt imádkozott volna, hogy gyakorolták volna a közösségi imát. Ő a Gecsemáné kertben is egyedül imádkozott: „Akkor elment velük Jézus egy helyre, amelyet Gecsemánénak hívtak, és így szólt tanítványaihoz: Üljetek le itt, amíg elmegyek, és amott imádkozom“ (Mt 26,36). És másik helyen: „Jézus [...] miután elbocsátotta a sokaságot, felment a hegyre magánosan imádkozni. Amikor beesteledett, egyedül volt ott“ (Mt 14,22—23).